

Alin Frînculeasa, *Seciu – Județul Prahova. Un sit din epoca neo-eneolitică în nordul Munteniei*, Ed. Oscar Print, București, 2011, 192 p., 79 pl.

Volumul de față, apărut sub egida Consiliului Județean Prahova, este rodul colaborării dintre tânărul și prolificul arheolog Alin Frînculeasa (Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova) și o serie de alți specialiști (Adrian Bălășescu, Mădălina Frînculeasa, Monica Mărgărit, Octav Negrea, Elek Popa, Valentin Radu, Andrei Dorian Soficaru) și ne prezintă rezultatele cercetărilor arheologice preventive, din anul 2009, dintr-o așezare neo-eneolitică aflată în localitatea Seciu, oraș Boldești-Scăeni, jud. Prahova, punctul „La Pompieri”.

După necesarele *Abrevieri* și o scurtă *Prefață*, urmează *Introducere în istoria unui sit arheologic* (Alin Frînculeasa). Pe parcursul celor patru pagini sunt reliefate unele dintre dificultățile actuale ale desfășurării cercetărilor arheologice preventive din România: pasivitatea autorităților, a arheologilor și legislația permisivă duc de cele mai multe ori la distrugerea parțială sau în totalitate a siturilor arheologice, multe construcții fiind ridicate fără nici un fel de autorizație sau avizele fiind date fără descărcare de sarcină arheologică.

Un capitol foarte bine conturat este destinat *Cadrului natural* (Mădălina Frînculeasa), urmat de o scurtă prezentare a campaniei arheologice din 2009 – *Cercetările arheologice de la Seciu „La Pompieri”, campania 2009* (Alin Frînculeasa, Octav Negrea), cu subsecțiunile „Introducere”, „Metodologie de cercetare” și „Stratigrafia”.

Principalele secțiuni ale volumului sunt dedicate celor două perioade descoperite aici, și anume neoliticul și eneoliticul. *Neoliticul* este tratat într-un capitol separat (Alin Frînculeasa). Este constatată o locuire neolitică timpurie la baza nivelului eneolitic, plasată la nivel de Starčevo-Criș II final – Starčevo-Criș IIIA-B sau imediat posterioară acestui orizont. Descoperirile de la Seciu sunt însă, după opinia autorului, prea puține pentru a trage concluzii edificatoare în această direcție.

Cea mai consistentă parte a volumului este dedicată locuirii eneolitice de la Seciu, capitolul fiind împărțit în mai multe secțiuni. Prima dintre acestea este dedicată complexelor arheologice, fiind descoperite șase locuințe, evidențiate în trei

orizonturi de construcție, zone „menajere” și gropi (Alin Frînculeasa). Un alt subcapitol consistent (Alin Frînculeasa) este dedicat ceramicii, ca „reper al tradițiilor locale și al contactelor culturale”, în care sunt analizate formele de vase și tehnica de decorare în contextul descoperirii acestora. Remarc discuția de final care pledează pentru unele „abordări suplimentare care să depășească stadiul de clasificare”. Într-adevăr, cercetarea arheologică din România pare blocată în crearea și menținerea unor tipologii ceramice și nu numai, care în timp devin sisteme-expert ce urmăresc propria coerență (vezi Mircea Anghelinu, *Evoluția gândirii teoretice în arheologia din România. Concepte și modele aplicate în preistorie*, Târgoviște, 2003, p. 309–310). Lipsesc aproape cu desăvârșire studiile care să evidențieze legătura dintre formă și funcție, analogiile etnografice, semnificația decorului sau analizele chimice de conținut ale recipientelor ceramice.

Subcapitolul *Unelte și arme. Podoabe. Alte piese* (Alin Frînculeasa) evidențiază numărul foarte mic de piese din silex (numai 10 piese), lucru care poate fi cauzat însă și de suprafața restrânsă cercetată în cadrul așezării de la Seciu. Au mai fost descoperite alte tipuri de unelte (dălțiță, topor, rășnițe), un nucleu, precum și podoabe (ac de cupru, pandantiv din canin), o pintaderă și o fusaiolă.

Industria materiilor dure animale (Monica Mărgărit, Elek Popa, Alin Frînculeasa) a beneficiat și ea de un subcapitol consistent. Au fost analizate 27 de piese (16 din os și 11 din corn) care completează tabloul activităților domestice; acestea puteau fi folosite în cadrul unor „acțiuni de prelucrare a pieilor, a lemnului sau a fibrelor, fiind folosite pentru perforat, împletit, decojit, degresat, până de despiciat etc.”

Un alt subcapitol este dedicat *Plasticii antropomorfe și zoomorfe eneolitice* (Alin Frînculeasa). Este analizat un lot de 29 de piese antropomorfe și zoomorfe din nivelul eneolitic, remarcându-se faptul că cele mai multe piese au fost descoperite în stratul arheologic și mai rar în complexe.

Studiul materialului faunistic eneolitic (Elek Popa, Valentin Radu, Adrian Bălășescu) ne arată că animalele domestice au o preponderență în fața celor sălbatice (60%), ceea ce sugerează faptul că activitatea de creștere a animalelor juca un rol important în comunitatea respectivă. Dintre animalele exploatare se detașează vita, urmată de porcine și ovicaprine. De asemenea, speciile vâdate sunt în număr de șapte, dintre care se detașează mistrețul și cerbul.

Un subcapitol interesant este dedicat *Considerațiilor antropologice asupra descoperirilor de oase umane* (Andrei Dorian Soficaru, Alin Frînculeasa). La Seciu au fost descoperite oase umane în contexte care nu aparțin domeniului funerar, ca de altfel în numeroase alte situri gumelnițene – aici detașându-se *tell*-ul de la Pietrele, cu peste 400 de fragmente. Interpretarea acestora pune probleme deosebite, în sensul manipulării post-mortem a unor indivizi, dar și a felului în care comunitățile de la Seciu percepeau umanitatea, cu siguranță într-un mod diferit față de omul modern.

În *Cronologia locuirii eneolitice* (Alin Frînculeasa) ne sunt prezentate unele date privind cronologia relativă și absolută a așezării eneolitice de la Seciu. Avem de-a face cu o

așezare gumelnițeană, databilă la sfârșitul fazei A1 și pe parcursul fazei A2. Pentru cronologia absolută situl beneficiază și de o dată ^{14}C , care, calibrată, ne oferă intervalul 4356–4245 BC cu o probabilitate de 95%.

Concluziile (Alin Frînculeasa) subliniază specificitatea acestei așezări în arealul gumelnițean, mai ales prin proporția ceramicii de tip Stoicani-Aldeni descoperite aici, dar și prin amplasamentul sitului, aparent insolit în raport cu celelalte așezări gumelnițene. Din acest punct de vedere potențialul zonei nu este deloc de neglijat, o cercetare intensă a acestora putând schimba semnificativ viziunea noastră actuală asupra habitatului gumelnițean.

În încheiere, aș dori să remarc faptul că volumul se prezintă în condiții grafice excelente, cu planșe color și alb-negru de foarte bună calitate. Calitatea analizei, formatul interdisciplinar și rapiditatea punerii în circulație a informației fac din volumul prezentat un exemplu de valorificare a cercetărilor arheologice de tip preventiv.

Cristian Eduard Ștefan *

* Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” al Academiei Române, București; e-mail: cristarh_1978@yahoo.com